

Ammatillinen reformi ja opettajan työ

Lauri Kurvonen

OAJ

Turku 22.10.2018

Sisällys

- **Lähtökohdat**
- Opettajan työ reformin jälkeen
- Edunvalvonnallisia näkökohtia
- Yhteistyössä työnantajan kanssa

Lähde: Kunnas 2005

Muutokset AM-koulutuksessa 2010-

- Opiskelijamäärä on kasvanut vuodesta 2010 noin 17 prosenttia vuoteen 2016 mennessä, kun taas opettajien määrä on kasvanut vain yhden (?) prosentin.
- Erityisopiskelijoiden määrä on kasvanut 15% vuodesta 2010 vuoteen 2016 mennessä. Vuonna 2016 yli 7 % kaikista opiskelijoista oli erityisopiskelijoita.
- Vuosittain ammatillisen koulutuksen aloittaa yli 10 000 vieraskielistä opiskelijaa, joilla on yli 100 eri äidinkieltä.

AM-koulutuksen kulurakenne

Mikä ammatillisessa koulutuksessa maksaa?

AMKE

Ammattiin opitaan tekemällä, joten opettaja ja työvälineet eivät riitä
- tarvitaan automaalamo, metsäkone tai keittiö.

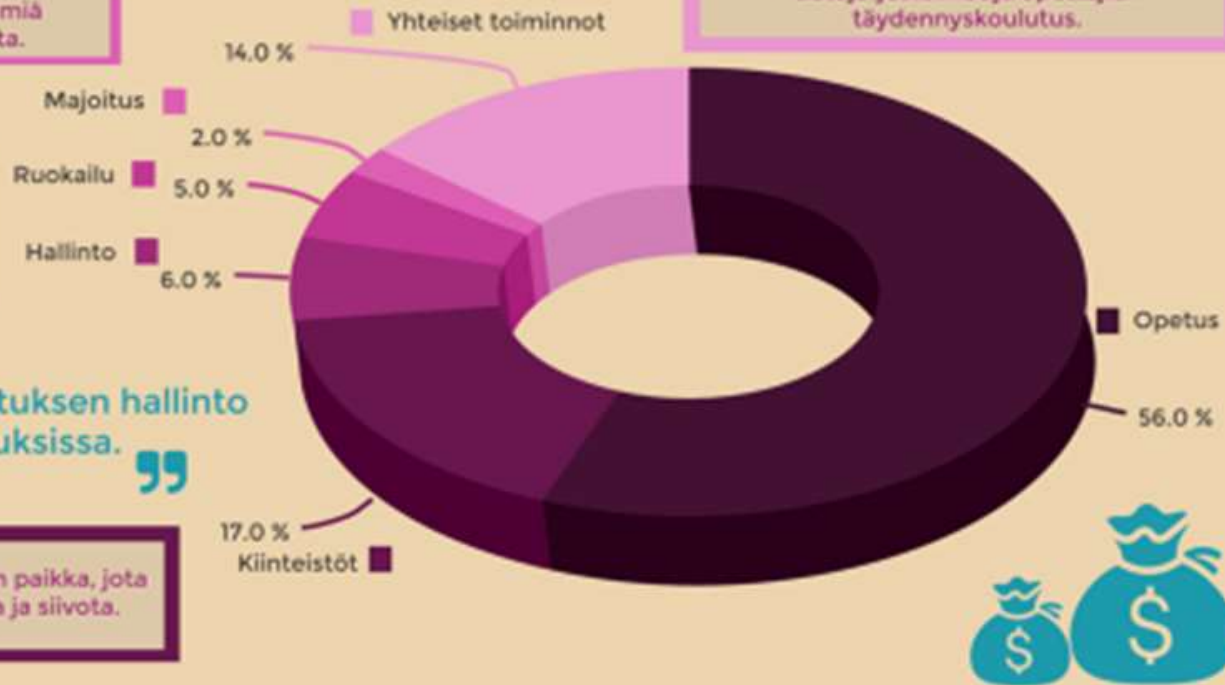
Asuntolat ovat välttämättömiä saavutettavuuden kannalta.

Päätoimisissa opinnoissa opiskelijoille tarjotaan maksuton kouluateria.

Usein opetukseen tarvitaan paikka, jota tarvitsee huoltaa, korjata ja siivota.

“ Koko ammatillisen koulutuksen hallinto löytyy valtionosuuksissa. ”

“ Kaikki opetukseen kuuluva ei löydy kohdasta opetus. ”

Yhteisiin toimintoihin kuuluvat opinto-ohjaus, kirjasto, urapalvelut, tietojärjestelmät ja opettajien täydennyskoulutus.

LÄHTEET

23.10.2018

Lähtötilanne: mittavat rahoitusleikkaukset

- Vuosina 2012–2017 leikattiin 379 milj.e.
- valtiolta saatu rahoitus on pienentynyt viidessä vuodessa n 20 %:a

https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/04/05/karrikoiden-riittaa-kun-joka-toisen-laakkeet-menevat-oikein-hatahuutoja?utm_source=facebook-share&utm_medium=social

yle

KIRJALUJU HAE VALIKKO

MOT.

MOT OHJELMAT KASIKIRJOITUKSET TUTKIVA JOURNALISMI MOT OTA YHTEYTÄ

Yle TV1 maanantaia
Uutiset ja muut lä
MOT Arsenassa
Lähetä juttusi

"Karrikoiden riittää, kun joka toisen lääkkeet menevät oikein" – Hätähuutoja ammattikoulutuksesta kuuluu läpi Suomen

© JULKAITU 5 PÄIVÄÄ SITTEK

JAA: 8348

KOMMENTTI
Jouni Munukka

JOUNI MUNUKKA, HELSINKI

MOT:n juttu imatralaisen sähköalan opiston ongelmista synnytti laajan keskustelun ammattikoulumaailmassa. Kentältä tuleva viesti on selvä: opettajat pelkäävät samanaikaisen säästämisen ja uudistamisen ajavan monen ammattikouluopiskelijan pahaan syökykierteeseen.

Sisällys

- Lähtökohdat
- **Opettajan työ reformin jälkeen**
- Edunvalvonnallisia näkökohtia
- Yhteistyössä työnantajan kanssa

Lähde: Kunnas 2005

Opettajan työ ja säädökset

1. HOKS laadinta

- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

2. Opettaminen, ohjaus/opinto-ohjaus ja tuki/erityisopetus

- Opiskelijaryhmä vaatii aina opettajan, ohjaaja ei voi olla yksin

3. Työpaikalla tapahtuva opetus, ohjaus ja tuki

4. Palaute ja arviointi

5. Järjestyksenpito ja rangaistukset

Opetus

- Opiskelijalla on oikeus saada opettajan antamaa opetusta ja ohjausta eri oppimisympäristöissä, kuten oppilaitoksessa, työpaikalla tai verkossa.
- Opettajan antaman opetuksen ja ohjauksen määrän vaihtelee opiskelijan **HOKS**in mukaan.
- Opetusta on saatava niin paljon, että opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.

Palaute ja arviointi

- Opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kehittymistä ja antaa siitä oppimisprosessia tukevaa palautetta.
- Näytössä opiskelijan osaamisen arvioi opettaja yhdessä työelämän edustaja kanssa.
- Osaamisen arviointi tulee toteuttaa koulutuksen järjestäjän laatiman **arvioinnin toteutussuunnitelman** mukaisesti.

Sisällys

- Lähtökohdat
- Opettajan työ reformin jälkeen
- **Edunvalvonnallisia näkökohtia**
- Yhteistyössä työnantajan kanssa

Lähde: Kunnas 2005

Opetus ja arviointi

- Opettaminen on opettajan tehtävä, eikä se kuulu ohjaajan työnkuvaan. Kelpoissuussäädökset määrittävät kelpoisuuden, jota vaaditaan opettavalta henkilöltä (opettajalta). Sopimuksissa on sovittu korvauksesta, jota maksetaan opettavalle henkilölle (opettajalle). Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö ei tunne lainkaan ohjaaja-ammattinimikettä. Jos on tarve saada opetusta, niin sitä ei voi antaa ohjaaja.
- Opiskelijan HOKSista pitää käydä ilmi opetuksen tarve ja kuinka opintokokonaisuuden arviointi toteutetaan.
- Luottamusmiehen kanssa tulee käydä läpi/tutkia koulutuksen järjestäjän arviointisuunnitelma ja varmistaa, että arviointi on sen mukaista ja että ko. asiakirja on säädösten mukainen.
- HOKSin yhteydessä voidaan todeta opiskelijan hankkineen osaamisen jo muulla tavoin, minkä johdosta hän ei tarvitse opetusta, vaan voi suoraan näyttää osaamisensa, jonka opettaja sitten arvioi.

Toimenpide: Opettajan tulee kääntyä luottamusmiehen puoleen ja pyytää häntä neuvottelemaan asia niin, että koulutuksen järjestäjä noudattaa kelpoisuusasetuksia sekä alan palvelussuhteen ehtoja eli sopimuksia. Työnantajan on noudatettava lakia sekä sopimuksia. Mikäli luottamusmies ei saa asiaa sovittua työnantajan kanssa, hänen tulee olla asian tiimoilta yhteydessä OAJ toimistoon.

OAJ on tässä ehdoton, ohjaaja ei voi opettaa. Jopa Hyriassa, jossa OAJ on taistellut pitkään tämän asian kanssa, työnantaja on kirjallisesti linjannut ja ohjeistanut, ettei ohjaaja opeta.

Opettaja ja opetusmateriaali

- Opettajan työnkuvaan ei kuulu opetusmateriaalin tekeminen muille. Tämä on todettu sekä oikeuskirjallisuudessa että operight.fi sivustolla, jossa annetaan informaatio-ohjausta tekijänoikeuksista opetusalailla.
- Työnantaja ei voi velvoittaa opettajaa tekemään materiaalia eikä antamaan omaa materiaaliensa ohjaajalle.

<https://operight.fi/artikkeli/luvat/opettajan-luoman-verkkomateriaalin-kayttaminen-ilman-lupaa>

Toimenpide: Opettajan tulee kääntyä luottamusmiehen puoleen ja pyytää häntä neuvottelemaan asia niin, että koulutuksen järjestäjä noudattaa tekijänoikeuksia sekä alan palvelussuhteen ehtoja eli sopimuksia. Työnantajan on noudatettava lakia sekä sopimuksia. Mikäli luottamusmies ei saa asiaa sovittua työnantajan kanssa, hänen tulee olla asian tiimoilta yhteydessä OAJ toimistoon.

OAJ on tässä ehdoton. Jopa Hyriassa, jossa OAJ on taistellut pitkään tämän asian kanssa, työnantaja on kirjallisesti linjannut, että opettaja ei tee ohjaajille materiaaleja.

Opetus työpaikalla

- Opiskelijalla on oikeus opettajaan työpaikallakin.
- HOKS:iin merkitään oppi- ja koulutussopimuksessa työpaikkaohjaaja ja lisäksi koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja.
- Opettaja varmistaa, että työpaikalla ja opiskelijalla on yhtenevä käsitys siitä, mitä työpaikalla on tarkoitus oppia ja että se voi tapahtua turvallisesti.
- Opettaja vastaa siitä, että opiskelijalla on riittävä ammattitaito, kokemus ja sopivuus suoritettavaan työhön.
- Opettaja osallistuu sovitusti työpaikalla tapahtuvaan opetukseen ja ohjaukseen.
- Usein opettajat valmistelevat koulutus- ja oppisopimukseen liittyvät asiakirjat.

Vastuopettajan toimeksianto

Vastuopettajan työstä sovittavat asiat:

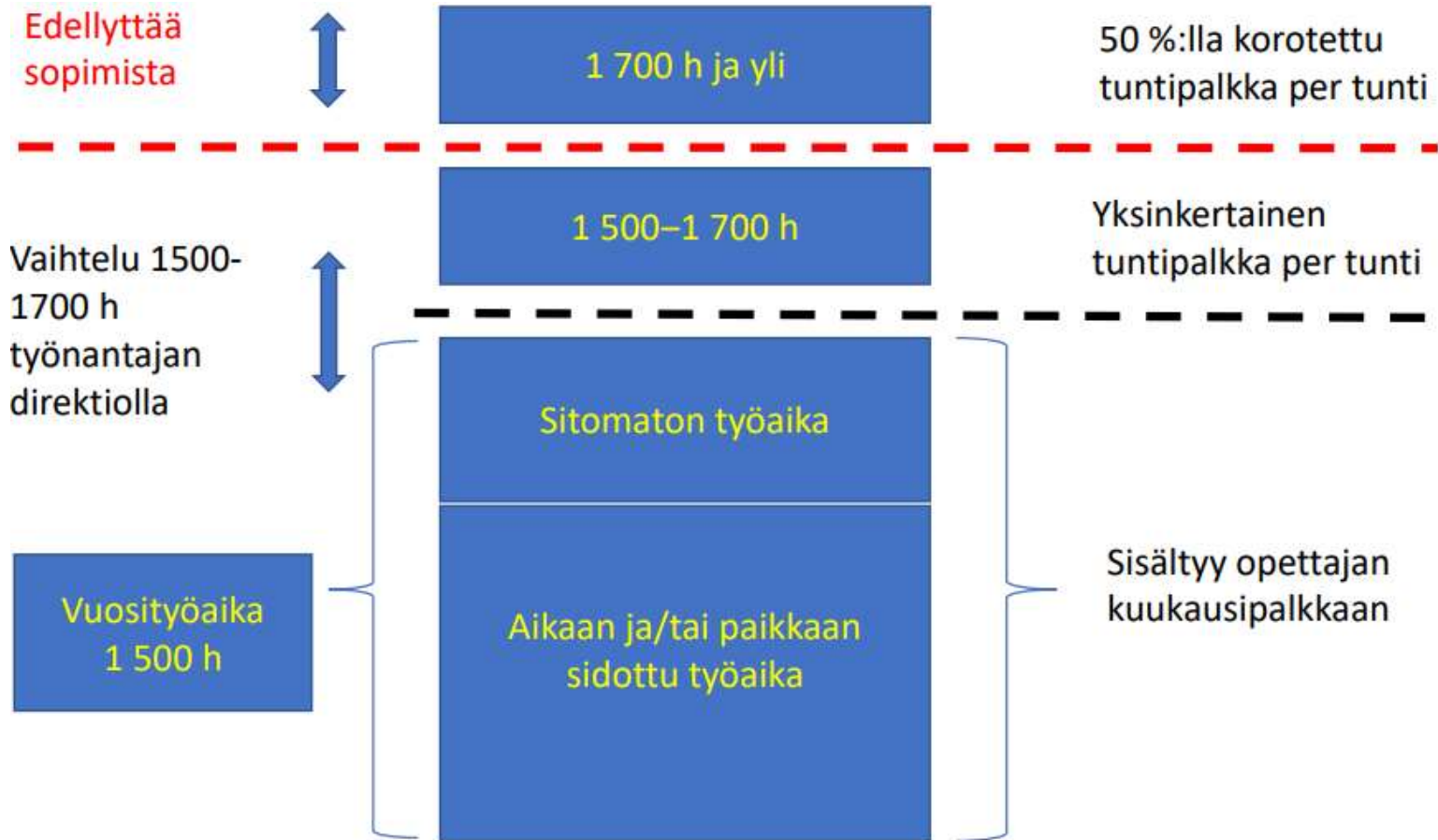
- Miten koulutus- ja oppisopimukseen liittyvät tehtävät annetaan/määrätään opettajalle?
- Miten ja minkälainen sopimusvaltuutus annetaan opettajalle?
- Miten sovitaan koulutus- ja oppisopimuksen valmisteluun ja toteutukseen käytettävissä olevista resursseista (työaika, kulukorvaukset, kulukorvaukset ulkopuolisille toimijoille)?
- Miten sovitaan ja toteutetaan tuki ja oikeusturva opettajalle koulutus- ja oppisopimuksen toteutuksessa (esimiesapu, vakuutukset)?
- Miten korvataan opettajalle koulutus- ja oppisopimuksen toteutukseen liittyvä vastuunkanto?

Vaikutusten kerääminen ja seuranta

- **Opettajien sekä ohjaajien/ammattihenkilöiden määrä ja työnkuva**
 - Opettajien palvelussuhdelaji: kokoaikainen, määräaikainen
- **Opetuksen, opinto-ohjauksen ja erityisopetuksen määrä:**
- **Miten opetus, opinto-ohjaus ja muu ohjaus resursoitu**
 - Onko esim. linjattu, että jokainen opiskelija tuo 55 tuntia, jonka alat saavat jakaa haluamallaan tavalla
 - erityinen tuen määrä
 - valmiuksia tukevien opintojen määrä (rahoitus vasta 2020)
- **Pt, at, eat, työvoimakoulutuksen ja henkilöstökoulutuksen määrät**
- **Koulutussopimuksen ja oppisopimuksen tuntimäärien kehitys ja resursointi**
 - Onko esim. linjattu, että puolet opinnoista oltava koulutus-/oppisopimuksella
- **Opiskelijamäärä vuositasolla**
 - Mahdollistaa suhdelukujen laskemisen

AM-opettajan vuosityöaika

Keskeistä AM-vuosityöajassa

- Määriteltävä käsitteet tarkkaan
 - Kyseessä on merkittävä lähestymistavan muutos opettajan työaikaan
- Työaikasuunnitelman ja seurannan merkitys !!!
 - Järjestelmä ei toimi, jos näitä ei saada kuntoon
- Oleellista erittäin perusteellinen kouluttaminen ennen järjestelmän käyttöönottoa; opettajat, luottamusmiehet, pääluottamusmiehet, esimiehet
 - Kaikilla osapuolilla oltava mahdollisimman samanlainen näkemys periaatteista

Ammatillisen kierros 2018

Reformin toimeenpanon ABC

1. Onko tarve muuttaa jotakin vai ei?
2. Toimeenpano suunniteltava ja tehtävä yhdessä. Ope mukana.
3. Hakeutuminen ja opiskelijavalinta: Open rooli?
4. Tutkintomuutos → arvioitava aina jatko-opintovalmiudet HOKSIIN
5. Yksilölliset opintopolut HOKS: Open rooli?
6. Opetus, opinto-ohjaus ja tuki: Open tehtäviä!
7. Työssä tapahtuva oppiminen ja työelämäyhteistyö: Ope rooli HOKSiin
8. Arviointi ja palaute: Open tehtävä!
9. Rahoitus: Mistä muusta voi leikata kuin opetuksesta?
10. Muutosten seuranta ja vaikutusarviointi

Sisällys

- Lähtökohdat
- Opettajan työ reformin jälkeen
- Edunvalvonnallisia näkökohtia
- **Yhteistyössä työnantajan kanssa**

Lähde: Kunnas 2005

Reformiin valmistaudutaan yhdessä
Mikä opettajien kohdalla muuttuu?

Henkilöstön edustaja mukaan kaikkiin työryhmiin.

- PERUSTA SEURANTARYHMÄ
esim. OAJ:n alustan asioiden seuranta

**Muutoksesta viestiminen monikanavaisesti,
säännöllisesti ja avoimesti.**

Henkilöstö mukaan

- tiedonkulku ei saa olla juorujen varassa

Yksi poissaolopäivä
maksaa 350 e.

Työpahoinvointi maksaa, muun muassa seuraavalla tavalla:

- poissaoloina
- ennenaikaisena eläköitymisenä
- alentuneena työtehona
- erilaisten ongelmien selvittelynä
- työterveyshuolto- ja palvelujen käyttönä

Yleisiä virheitä:

- Kerrotaan vasta sitten, kun tiedetään varmasti tarpeeksi myös yksityiskohdista
- Ei harkita riittävästi viestintätapaa ja sanoman muotoilua - lähetetään muistio
- Kerrotaan vain niille, joita muutos suoraan koskee
- Luotetaan pelkästään passiivisiin kanaviin – esim. intranet, sähköposti
- 'Kertasivelyllä kuntoon'? – Muutoksen hyötyjä ei toisteta eri kanavia hyödyntämällä
- Ei varmisteta viestin perillemenoaa - oletetaan, että ihmiset lukevat annetun materiaalin

Luottamusmies tärkeä yhdyslinkki

Tiedettävä missä mennään

Reformista on järjestetty pitkin syksyä koulutuksia eri yksiköissä. Hoksienkin tekemiseen saa koulutustukea. On tärkeää, että koko henkilöstö saa samat tiedot uudistuksen etenemisestä ja tulevista käytännöistä.

Koulutuksella tieto kaikille

Juha Karlström, tekniikan lehtori, luottamusmies, Oulun seudun ammattiopisto,

Meidän oppilaitoksessamme ymmärretään opettajan arvo. Kaikissa neuvottelupöydissä on ollut selvää, että opettaja opettaa tulevaisuudessakin. Ohjaajat eivät ole syrjäyttämässä opettajia, ja erittäin hyvä näin. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman hoksin tekevät opettajat ja opinto-ohjaajat.

Hyvät käytännöt levitykseen Huonot menettelyt moitelistalle

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Näin opetusministeri vastaa kritiikkiin ammattikoulutuksen uudistuksesta: "Nuorta ei saa sysätä työnantajan vastuulle"

Politiikka 02.02.2018
Eija Mansikkamäki

Sanni Grahn-Laasonen korostaa, että opettajalla on vahva asema myös tulevaisuudessa.

"Opettajilla on vahva asema ja opiskelijalla oikeus opettajaan. Koulutuksenjärjestäjän tulee noudattaa lakia ja se on vastuussa myös oppimisesta. Haluamme, että meidän nuoriamme opettavat maailman parhaat opettajat, joita suomalainen opettajankoulutus tuottaa."

"Karrikoiden riittää, kun joka toisen lääkkeet
menevät oikein" – Hätähuutoja
ammattikoulutuksesta kuuluu läpi Suomen

© JULKAISTU 4 PÄIVÄÄ SITTEEN

JAA: [f.3345](#) [t](#)

Länsi-Lapissa ammattiin opiskelevien opettajajohtoista opetusta on lisätty – työelämän palautetta on kuunneltu

Länsi-Lapissa myönnetään, että säästöjen vuoksi tehty lähiopetuksen vähentäminen ei ole ollut oikea ratkaisu.

Opiskelu 28.12.2017 klo 12:44

KIITOS !

Lähde: Kunnas 1992

